

Szerkesztői iroda:
A KIADÓHIVATALBAN,
Kovács
A lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
Kiadó hivatal:
WOKÁL JÁNOS KÖNYVKERESKEDESE
hová a hirdetések s előfizetések bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adatnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelen minden vasárnapon egy nagy íven.
ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK
Helyben hazhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:
Egész évre 4 frt.
Fél 2 " "
Negyed 1 " "
HIRDETMEYEK DÍJA:
3 hasábos petit sorot, vagy ennek helyéért 5 kr. Bélyegdíj külön 30 kr.
Nyitlár sora 15 kr.

Az olvasó közönséghez.

A „Közérdek” harmadik évfolyamára nyitunk előfizetést. A lefolyt év alatt oly lapot kívántunk nyújtani, mely híven tükrözze vissza megyénk és városaink közigazgatási életét, őszinte buzgalommal támogassa közigazgatási és tanügyi érdekeit, felelevenítse a múlt emlékeit, hogy amit történelmünkben méltó megmenteni a feledés homályától, legyen megőrizve a jövő számára. Készséggel adunk helyet az egyleti élet ismertetésének, ez által is buzdítani óhajtván a társadalmi közélet lendülésére. Az eseményeknek hű naplója az eszméknek, óhajtsókunk kifejezője volt lapunk. — Ez marad jövőre is. Munkatársaink közé kitűnő erőket nyertünk meg, kiknek szellemi ereje jeles szolgálásokat tesz a közügyeknek, s ez által fokozni fogja lapunk érdekességét is. Fővárosi és vidéki levelezőink, tárczáink s különböző rovataink a hasznost a mulattatóval fogják nyújtani.

Törekvéseink teljesülése azonban a t olvasó közönség pártolásától függ. A bizalom, mely eddig is nyilvánult remélünk engedi, hogy felhívásunkat jövőre nagyobb eredmény fogja követni. Nagy-Enyeden, 1883. december hó 27-én.

Dr. Magyar Károly,
Szilágyi Farkas, **Török Bertalan,**
felelős szerkesztők.

A „Közérdek”
előfizetési ára, helyben vagy vidékre:

Egy évre	4 frt
Fél évre	2 frt
Negyedévre	1 frt.

A lap esimes kiállításáról és pontos szétküldéséről gondoskodva van.

Wokál János,
kiadó.

Ifj. Ráday Gedeon gróf.

m. kir. honvédelmi miniszter.

Politikai közéletünk súlyos esapást szenvedett. Karácsony másodnapján délben 1 órakor fekete zászlót vontak fel a m. kir. honvédelmi minisztérium palotájára, mely szomorúan jelzé, hogy a magyar kormány egyik legnépszerűbb tagja: ifj. Ráday Gedeon gróf meghalt. — Bécsben érte utol a kikerülhetetlen végzet, hova nyelvárka orvoslása végett utazott. Élete csak 42 évre, miniszterkedése alig ötnegyed évre terjedt; de ez idő teljesen elég volt arra, hogy ő felségénél kegyelt, a társadalmi életben kedvelt, a honvédség körében tisztelt és népszerű legyen. Közbizalom környezte, mivel rövid idő alatt két fontos reformot tudott létesíteni: a Ludovika akadémia rendszeres tisztképző intézetébe való szervezését és az önkényteseknek a honvédséghez való hozatalát. Mind ő felsége egykori szárnysegéde, a király kiváló bizalmát bírta s ezen ritka kegyből kifolyó viszonyának köszönhető, hogy a királyi jóváhagyást meg tudta nyerni oly fontos intézkedésekre is, melyekre a magyar honvédség hosszú éveken át hiába várt. Mondják, hogy a Ludovika akadémia reformjáról szóló javaslatot ő felsége ily szavakkal hagyta jóvá: „Beleegyezem, mert tudom, hogy ön nem lehet az én roszakaróm.” Ugyanesek róla mondta ő felsége, hogy benne annyi loyaltás van, hogy az „pulverizálva elég lenne egy egész nemzetnek.” Nézetei konzervatívok, de gyakorlatiak és felvilágosodottak voltak: loyaltása a dynastia iránt végnélküli, hazafisága tiszta volt. Eszes, előkelő modoru, szép szöke férfi volt. Megyénk közönségének egy része még bizonyára emlékezik arra a daliás alakra, ki dísz magyar ruhában, mellén

számos rendjellel, várta és üdvözölte a fenséges trónörökös párt Tövisen, az indóháznál, a Hátszeg vidéki vadászatokra történt utazás közben. Az a néhány perez, mely alatt szíves közbenjárását kértük, hogy a fenséges trónörökösnek egy virágcsokrot ányujthassunk; elég volt arra is, hogy meggyerő, szívélyes modorával lekösse tiszteletünket, kik nem is sejtettük, hogy pár hét múlva miniszteri tárczát fog nyerni; de azt már éppen nem hihettük, hogy azon élettéljes, deli férfi oly nyomoruságos szenvedések között végezze be virágzó életét.

Özvegye: Pergen Filippina grófnő és két gyermeke: Irma és Gedeon siratják kora halálát, melyet a nemzettel együtt széles körű atyafiság s ezek között unokatestvére Tisza Kálmán, miniszterelnök is gyászol.

A haláleset hírére az uralkodóház s a főnemesség tagjai siettek résztvétük kifejezésével. De legszebb részvétnyilatkozat bizonyára a magyar sajtóé, mely pártkülönség nélkül siet elismeréssel adózni az elhunyt érdemeinek és mélyen fájlalja a veszteséget.

A holttestet f. hó 28-án Budapestre szállították a miniszteri palotába, hol gyászra valóra tették. Temetése Ikladon, családi jószágán lesz.

Béke hamvaira!

Alsó-Fehérmege felirata

a Romániából való marha behozatal tilalmának fenntartása végett.

Nagyméltóságú m. kir. földmívelés, ipar és kereskedelmi m. kir. miniszter ur!

Törvényhatóságunk lakóssága is, adott természeti viszonyai közt hazánk nagy részével együtt csaknem kizárólag a mezőgazdaságra lévén utalva, bár a fogyasztási színvonalától távol s a közel Románia szabad gabna behozatala terhét közvetlen, érezve a folyton súlyosodó ter-

TÁRCZA.

A falusi sebész.

Hollandi eredetiből magyarosítá:
Nagy Zsigmond.

I.

Hogy tiszteletes Baróthy Sámuel uram levétközte földi létének mulandó sátorát, nem érzem magamat ebben hibásnak, azt sem mondom, hogy doctor Csizik segíthetett volna rajta; hanem leghajlandóbb vagyok azt gondolni, hogy annak úgy kellett lenni, mert úgy volt megírva. Mindazáltal én tökéletesen meg vagyok győződve, — amennyiben egy szegény falusi borbély valamiről meg lehet győződve. — hogy az én purgáló szerem Tiszteletes uramon épugy segített volna, mint tavaly ilyenkor, a mikor Szabó Pál szomszéd leányának kárlátóján töltött káposztával megterhelte a gyomrát ő kegyelme. Ő maga is teljesen egyetértett velem ebben; ilyes alkalmakkor ép oly nyugodtan bízta rám gyomrát és egész testét, mint háromszor hetenként állát. Azonban Erzsók asszonynak, tiszteletes uram távoli rokonának, közbejötté mindent elrontott. Ő, mint mondá, a városban nem egyszer hallotta, hogy a hashajtó gyakran vértolulást okoz, s csak a minapában halt meg egyik közeli falu kegyes lelkipásztor éppen vértolulás következtében. Ennélfogva sürgetőleg követelte, hogy előbb a városból doktort kell hoztatni, s ennek tanácsát bevárni, mielőtt ily veszélyes operatióba kezdenének.

Boldogult tiszteletes uram és barátom is osztá oly sokunknak közös sorsát. A katedrán, a hol senki sem válaszolt neki, úgy beszélt, mint egy Ilyés, s a legnagyobb könnyúsággal czáfolta meg a másképp gondolkozók ellenvetéseit és véleményét. De a maga házában, a hol tiszteletreméltó napa-asszonyától le egészen a Peti gyerekig, a pujkák félnék seregének bátor óráig, mindenki ellene mondott, már évek óta pihentető agyát és hangját, s Dobzse László módjára mindenre igenlőleg biczentett fejével s csak szür alatt mert egy halk mormogással elégedetlenségének kifejezést adni. Ily módon ezuttal is határozatba ment, hogy a falu legmagasabb állású férfának, Talpas Janos harangozó uramnak reményteljes esemetéje Jancsi fogja be a szürkéket, hajtson a városba, hozza ki onnan a leghiresebb orvost, doctor Csiziket, mert Erzsók asszony belátta, hogy egy városi doctor mégis csak mindig többet tud, mintegy falusi chirurgus, a ki teljes életében soha mást, mint paraszti pulzusát nem tapintott. Tudom hogy kollegáim némelyikének az, ilyen itélet zokon esik, de én őszintén megvallva, azt mindig nagyon természetesnek s méltányosnak találtam. Az általános néphitet, az emberek között uralkodó közvéleményt a legfontosabb dolgokban mindig úgy tekintek, mint az igazság peesétjét és a legtöbb ember, mióta doctorok ekszisztálnak, ezeknek tudományát rendszeren pácienseik házához, pénzéhez, s az általuk megvizitált nyelvek előkelő voltához szokta mérni.

E vigasztaló igazságban megnyugodva siettem a szekér elé, mely a parókja tornáczánál megállott, s nem kevesebb alázattal segítém a leszállásban Eskulap felkent papját, mintegy rekruka kapitányát. Beléptünk, s doctor Csizik azonnal észrevehette a család tagjainak arcán, hogy megérkezése kívánatos vala.

Én már éppen készültem, hogy a beteg felől némi tájékoztató közléseket tegyek a doktornak; de Erzsók asszony ebben is megelőzött. Teljes asszonyi ékesszólását s rokkaként pergő nyelvének minden ügyességét igénybe véve adta elő a dolgok miben létét, nem mulasztva el Tiszteletes uram gyöngye szervezetét s az általam javasolt szerinte merényletszerű műtétet különösen előtérbe állítani. Doctor Csizik e hosszú értekezést, melybe Erzsók asszony a maga egész élettörténetét művészién beleszötte, jobb gygyhez méltó türelemmel hallgatta végig; megköszönte a kimerítő tájékoztatást, aztán a beteg bez fordult.

— No gondolám, végre rám került a sor, s tehetőségem szerint mindent elkövettem, hogy páciensének megvizsgálásában könnyebbé legyenek. Eközben megtáptintá tiszteletes barátom pulzusát, megnézte nyelvét, egy s más kérdést intézett hozzá, már a mint rendszeren tenni szokták a városi tudós doktorok. Végre leült, s miután előbb sokat mondó tekintetét a jelenlevőkön végig hordozá, orrát egy lepedő nagyságu kék zsebbelivel rendbe hozá s az így támadt úrt két szippantásni burnóttal pótolá: tollat vett s egy hippokratesi latin mondatot vetett papírra, mely által az én szerem mellözve lón s egy enyhén oldó orvosság lett praescribálva. Hja! mit tehet egy szegény falusi chirurgus, egy városi doctor s egy hippokratesi mondat ellenében?!

Haza menve hozzá fogtam Pitiscus segítségével a latin mondat lefordításához, a mi hosszas keresgélés után sikerült is. Megtudtam ekkor, hogy az én szerem nem volt alkalmas, mert a gyomort terhétől csak akkor szabad megkönnyíteni, ha az mozgékony állapotban van. Ej, ej, gondolám, hát az a töltött káposzta úgy megke-ményedett tiszteletes uram gyomrában, hogy előbb lágyítani kell? Nekem soha a legkisebb fáradságomba sem

hek s nehezedeo termelési viszonyok közt, mintegy az egyik napról másikra tengődés szomorú sorsába belenyugodni látszott és hallgatva fűrt, lehetetlen, hogy ez még egyedüli létalapja, a marha tenyésztésnek megtámadását sejtető oly intézkedések, melyek Nagyméltóságodnak az országos gazdakörben f. évi nov. 28-án, a romániai marha beboesátása tárgyában tett nagyfontosságú nyilatkozatából, nem minden ok nélkül következtethetők, fel ne rázzák nyugalmából. Nagyméltóságodnak azon nagy figyelemmel kísért szavaiban a romániai határozatnak közeli feloldása kísért, megyénk, az erdélyi részek, sőt egész Magyarország marhatenyésztésére oly esapás, melyet az avval szemben kilátásba helyezhető, sajnos az eddigi szomorú tapasztalatok alapján kétes értékű materiális vagy politikai előnyök nem ellensúlyozhatnak. Sietünk azért ez ügyben míg a veszély csak fenyeget, óvó-szavunkat felemleni Nagyméltóságod előtt, s midőn ezt tesszük, hisszük, hogy nemcsak a fekvésénél fogva legközelebről érdekelt megyénk, hanem egész hazánk gazdalközösségének közös aggodalmát tolmácsoljuk.

Tagadhatatlan, hogy mióta Románia felől határaink biztos határzár által övezettek, növekedő a kereslet és egyenletes, szabályos árak mellett marha tenyésztésünk, főleg az erdélyi részekben öröndetes lendületnek indult, s míg tehetősebb nagy birtokosaink a minőség fejlesztésével is szép haladást mutatnak, kisebb gazdáink mennyiség tekintetében mind többet hoznak piacra. S ha most a biztos kereslet folytán az okszerű marhatenyésztésre átmenet állapotában Románia felől határainkat megnyitva s ezáltal a nyugoti piacok kinyitásának még lehetőségét is kizárva. Az ottani silányabb ugyan, de fél árban előállítható marha beözönlésével a keresletet csökkentjük, az azonnal marhaállományunk csökkenését s avval kapcsolatosan a mezőgazdaság jövedelmezősége hanyatlását vonná maga után. Nagyméltóságod azon szempontból, hogy a marhát hizott állapotban vevő ki, nagyobb hasznunk lenne belőle, mint ma, még hasznót hajtónak itéli a keleti marha behozatálát, a hizlalásra olcsó anyag beszerezhetése által; nem tagadjuk, ez hasznothajtó lenne a nagy szeszgyár vállalatokra nézve (talán e körből erednek a pártoló hangok) s nagy tökével rendelkező uradalmaink is a kétségtelenül jelesb minőségű hazai marha kihizlalásával talán kiállanak a versenyt. De mi sors vár a földművelő ország zömét képező kisbirtokos és parasztgazda osztályra, ki tökével nem rendelkezhetik s csekély birtokán képtelen is a hizlalás betervezésére, ha soványan vagy felhizottan is keresett marháját csak az eddiginek, legjobb esetben, két harmadát tevő árban értékesíthetné, s hogy lenne képes a tiszta földjára adókat más, csaknem igénybe vevő állami és községi adókat s más közterheket hordozni.

S midőn az ekép beálló áresökkenés a gabonaárak folytonos hanyatlása mellett, majdnem elviselhetlenül nehezede mezo-gazdaságunkra, mely deprináló hatással bírna állattenyésztésünk fejlesztésére a keleti marhavésznek ismét behurcolhatási esélye, alig szükséges bővebb fejtegetésbe bocsátkoznunk. Bár-

került a parasztnak gyomrát megkönnyíteni, ha azok voltak terhelve; s boldogult tiszteletes barátom is nem egyszer a legjobb eredménnyel hajtottam végre szokott operációt. Polónyi mest'ram, a kitől én ezt a tudományt tanultam, mindig azt mondotta, hogy a legrövidebb út a legjobb, s én tanácsát, mióta magam kezébe dolgozom, mindig hűségesen követem.

Én nem tudom, vajlon a görög parasztnak etteké töltött káposztát; sőt ha vissza gondolok arra, a mit boldogult tiszteletes uram deák fia a görögökről beszélt, hajlandó vagyok azt gondolni, hogy teljességgel nem is ettek semmit és parasztnak sem voltak közöttük. Másrészt képtelen vagyok megmagyarázni, mi az oka annak, hogy a városi doktorok, a kik Hippokratés iratait studiózták, itt nálunk, falun, oly gyakran bakot lőnek s általában több munkába kerül nekik a gyógyítás, mint feledhetetlen Polónyi mest'ramnak, az Isten nyugasztalja szegényt! Azonban ezt nem akarom doctör Csizikre alkalmazni, mert erősen hiszem, hogy ő az én szeremet jóvá hagyja vala, ha Erzsők asszony tréselése el nem vakítja. Nagy feladat az, hogy az ember saját szemével lásson; de még nagyobb, hogy saját eszevel határozzon, ha már egyszer az asszonyi eloquentia félre vezette azt. Tudom én azt, hogy a mi liberalis korunkban betegszobát oppositio — s így szónoklatok nélkül kívánni, sőt még képzelni is — agyrem. A régiek azt tartották: előbb fontolj, azután tégy; ma pedig már ez a jelszó: előbb beszélj, azután próbálj. Hja! Tempora mutantur. Változnak az idők s mi magunk is változunk azokkal!

(Folyt. köv.)

mily ígéreket tenne, bármily alakban köteleznék is le magát Románia a kötendő állat-egészségügyi conventio feltételei keresztülvitelére, egy pillanatnyi nyugtunk se lehetne a marhavész minden órában behurcolhatása miatt. Mert az eddigi tapasztalatok alapján constatált tény, hogy a vészörök az ottani marhafajtán önállóan is kifejlődik. S ha e vész fogékonyasága az ottani fajnak nem is bizonyulna valóban, olyan-e Románia beligazgatása, olyan biztos lehet-e Oroszországtól elzárkózása, hogy számítani lehessen a romániai marhának vészmentességére, s hogy meg lehetne nyugodni az általunk gyakorlandó ellenőrzés hatályosságában azon országgal szemben, hol épen azon időben, mikor a magyar kormány kiküldöttje a marhavész elleni óvintézkedések foganatosítása felől meggyőződés végett az ok felhívásukra megjelent, a vész miatt elhullott állatok bőreiktől lefosztva forró nyárban a szabad ég alatt szerte heverték. Sajnos, de ez időszert Romániával a szerződéses állapot nem sokkal jobb e szerződésen kívülénél, nem mulik el nap, hogy panaszt ne tennének hazánk polgárai a most fennálló vámszerződés megsejtése miatt is. — S ha mindezen oly nagy mértékben káros következmények daczára úgy vált magasabb politikai tekintetek folytán megkötöttnek az állategészségügyi conventio Romániával, s a határozat feloldva annak legszigorubb végrehajtása mellett is kiütne később a vész nagyrészen elseperné gazdáink csökkenőnek induló marhaállományát, lehetne-e betudni, ha a teljesen lesújtott nép meg nem engedhető eszközök felhasználására engedné magát ragadtatni elkeseredésében.

De ne idézzük elé a sötét képet, mely marhatenyésztésünk s avval egész mezőgazdaságunk jövőjét a vész újra előállításával romokban mutatná; lehetetlen, hogy Nagyméltóságod, maga is hazánk egyik legelső gazdája ne érezné a romániai határzár feloldásával járó nagy felelősséget. Szabadban remélünk, hogy Nagyméltóságod a gazdakörben tett ama nyilatkozatának csak elméleti jelentőséget tulajdonít, s azokban nem a minister s a kormány intentioja nyilvánult. S ha csakugyan Románia a határzár feloldására irányuló törekvéseit erőszakolná, a hazafi gond benyomása alatt mely tisztelettel kérjük megyénk, az erdélyi részek s azokban nem a minister s a kormány méltóságodat, hogy a határzár feloldása ellen a magas kormány körében esetleg politikai rebonificatiók fejében támadó engedő felfogásnak érvényre jutását egész befolyásával megakadályozni törekedjék.

Hogy ezen kérdésünkkel nem csak a hozzánk legközelebbi veszély félelme által indittatva fordultunk Nagyméltóságodhoz, hivatkozunk az erdélyrészi összes gazdák folyó évi okt. 13—15-én Nagy-Enyeden tartott vándorgyűlésének a romániai határzár feloldása ellen a magas kormányhoz intézendő felterjesztést egyhangulag elfogadott azon indítványára, mely az erdélyi gazdasági egyetel által Nagyméltóságod ministeriumához folyó évi november 12-ről 1754—1883 sz. alatt felterjesztetvén — magunk részéről is egyuttal van szerencsénk akkor osztatlan hozzájárulásunkat kifejezni.

LEVELEZÉS.

Gyula-Fehérvár, 1883. decz. 28.

Tekintetes szerkesztő ur!

Folyó hó 28-án tartotta meg az alsófehérmegyei tanító egyesület gyulafehérvári járási köre alakuló gyűlése Gyulafehérvárt, a városház tanácstermében, melyet a város minden közgyűrt lelkesedő és áldozatkész polgármenter szívesen ajánlotta fel tanácskozási helyiségül. A gyűlést az „alsófehérmegyei tanító egyesület“ lelkes és fáradságtalan elnöke, nsgs Gáspár János kir. tanácsos és tanfelügyelő nyitotta meg és vezette. Emelkedett szellemű megnyitójában találó vonásokkal esetele az egyesülés üdvös voltát, azon kibeszélhetlen előnyöket, melyek az egyesülésből egy tanügyre, mint magokra a tanítókra háramlanak. Megemlítvén, hogy az alsófehérmegyei tanító egyesület, mely fiatal bár, de már is nagyon szép számú tagokkal dicsekszik, csak úgy teheti működését hatásossá, közvetlenül, ha apróbb csoportokra oszlik fel, vagyis járási köröket alakít.

E czélból hívta össze az egybegyűlt tagokat, mint a ki ezen megbízatást az alsófehérmegyei tanító egyesület folyó évi nov. 19—20-án tartott közgyűléstől nyerte, s felhívja a tagokat az alakulásra.

Az alakulás nagy egyetértéssel ment véghez, mert minden járási tisztviselő közös felkiáltással választattak meg. — Így választott meg elnöknek, a jó öreg Balogh bácsi gyulafehérvári ref. tanító, ki csaknem félszázad óta önzetlenül szolgálja a tanügyet, alelnöknek Apáthi Miklós, jegyzőnek Barabás Lajos, pénztárnoknak Kiss Elek. Ezen kívül a helybeli tagokból választott egy néhány választmányi tag.

Örömmel kell felemlítenem, hogy ezen gyűlésen a kath. felekezeti tanítók is megjelentek, s habár kijelentették is, hogy még ez alkalommal csak mint vendégek jelentek meg, erősem hiszem, hogy nem sokára, mint egyetünk rendes és munkás tagjait fogjuk keblünkre szoríthatni őket, úgy kívánja ezt a magasabb nemzeti érdek, az erők egyesítését követeli Alsó-Fehérmegye jól felfogott érdeke, s hogy ez megfog történni kellő biztosítékok nyújt egyleti elnökünk fáradságtalan buzgósága és rendkívüli népszerűsége.

Nem hagyhatom említés nélkül azon meglepetést, mely az óvoda megtekintésénél azt, látva hogy azon sok szép kis gyermek egy rátermett ügyes óvónő vezetése alatt, mily valódi haszon és boldogsággal tölti idejét. — Vajha nálunk is így volna!!

S—r.

A sajtó Amerikában.

(Semmler Henrik után.)

Az amerikaiánál, amit a rendszeres iskola és tanítás kívánni valót hagy hátra (és megengedem, hogy az sok és sokféle), mindazt sajtóságon fejlett napi sajtója nem csekély részben pótolja. A napi sajtó ugyanis az Unióban a népművelődés sokkal hatalmasabb emeltüjévé nőtte ki magát, mint nálunk, még pedig főleg azért, mivel az amerikai lapok nincsenek oly száraz, tudós reflexiókkal speklert modorban tartva, mint a mieink, magas politikával is rendszeren kevesebbet, de viszont a közönség és az egyes szakkörök érdekeivel annál többet foglalkoznak. A napi lapok száma valóban imponans is, a legújabb adatok szerint az Unio területén 9723 napi és időszaki nyomtatvány jelenik meg, és ezen számhoz még a gyéren népesített teritoriumok is 165-tel járulnak; a fennebbi mennyiségből naponként 843, hetenkint háromszor 58, egyszer 7570, havonként kétszer 166, egyszer 864, végre negyedévenként 14 bocsájatuk közzé. Fehér lakosságának arányához mérve Kalifornia legtöbb napi lappal, t. i. 305-tel bír; érdekes tény, hogy a fennebbiek közt vallásfelekezeti lap 425, mond negyszáz huszonöt létezik, még a föld- és kerti művelésnek 140 időszaki folyóirat van szentelve, 44 pedig különösen az ifjúság érdekeit képviseli; a mértékletességi egyletek végre 38 lappal rendelkeznek. A német sajtó igen tekintélyes lábon áll, a mennyiben 447 lappal bír, a többiek csak apró töredékeket képeznek.

A lapok roppant elterjedtsége egy külön sajtóság, melyet az amerikai élet felmutat; vegyük például Kaliforniát, ennek népessége a legújabb (1880 ik) cenzus szerint 863,000, ez megfelel a hesszeni nagyhercegségnek Németországban. Kaliforniában 305 nyomtatott folyóirat jelenik meg, mik közül a két legjelebb naponként 35—40,000 példányban jelenik meg; két utána következőnek forgalma 20—25,000, és egy fél tuczatá 6—10,000 közt mozog stb. Kérdezzük már most, mennyi ujság jelenik meg összesen Heszszben?

Ennyi sajtóállalat között természetesen sok rostaaj és polyva is találkozik, egy lap melyet egy vagy más alig megnyitott vasuti állomáson, egy pusztá és sivatag kebelében alakult bányászati telepen indít meg valamely vállalkozó, sem tartalomra, sem stílusára nézve nem lehet igen válogató; rendeltetését azonban, mely abból áll, hogy a nehezen dolgozó, magányokban elszórt telepeseke kezeibe egy kis szellemi táplálék szolgáltatassék, mégis teljesíti; mellette pedig a lokális érdekek is fölöttébb megfelel, mert a lokális élet minden szükségleteit, igényeit figyelemmel kíséri, és azoknak rovataiban mindig megfelelő helyt és szerepet enged. Különböz az oceánontul, habár esetleg csak futólagosan is (mint azt a foglalkozás és életpálya máskép meg sem enged) sokkal többet olvasnak mint nálunk, szaz hasonlíthatatlanul több ember kezei közt találunk lapot, és ezzel együtt érdeklődést is a szűkebb vagy tágabb körü társas és politikai kérdések iránt; az a filiszterszerű apathia, mely p. o. nálunk a „Kueipe“ törzsvendég-körében óráhosszan tartó léha bámészkodásban nyilvánul a boros, vagy sörös pohár fölött, vagy az az önelégültség, sőt dicsekvés, melyek nálunk a nyilvános élet iránt való érdeklődést számtalan ember magától elutasítja: ilyesmi, mondom, Amerikában a legtávolabb eső teritoriumok legmagányosb zugában sem észlelhető; épen ezen jelenség mutatja az amerikai napi sajtó óriási elterjedtségének lélektani okát is, mert ezen elterjedés csak az általános polgári egyenjogúság és egyenlőség szülte öntudat és önértzet, valamint minden hivatású osztályoknak egymás közötti szoros és semminemű politikai vagy közigazgatási marottok által nem szibbasztott érintkezés útján jöhetett létre. Mivel a művelt osztályok kaszterszerű göggel a kevesebb műveltektől el nem zárkózhatnak, velük az egyenjogúság alapján érintkeznek, ez utóbbiak is formális műveltségük vagy tudásuk hézagait sok esetben mintegy játszva töltik ki; szellemi látókörük e mel-

tágu önértzetű vágyuk hatalmas hogy minden bizonyos tárgy kérdések körül témák fölött amerikai okból holmi üres pleböl az illetők truktio vagy sz azonban, mely való érintkezés corumteljes vi a dolog leghe kellemetlenül a művelt oszt udvarias szokai alsóbb oszt den kétségen

Novemb desen 6 óra garól dél fel gasan elterit láttuk soha tudomásunk rázták, de a tünés helyét azt a sajtóság fényt még m ad az ég pir ról az „Egye Európában. h nem egyszer tett meg ará zotte levő sz Ugyanezen id zetesebb tün nek esodálko zöld fátyolon A tüne ban. — A n s elközeledni forrása zöld égboltozat vé teken már sz a nap. söt E ber 1-én a b res buvár no zöldeknek ta tétének tets De mi sok megvitzs annyit ki tu mazásu. De, lenléte okoz zett, hogyan nem lehetett mivel lyst levegőben le színelemzése létét, — s ki miért nincs emlékezete? beri szem? katoa tüzhár De hiszen f mákor is ta most jelentk dön az Actu laváját? His tanuja, mint yang kitört, 1877-ben a Zeelandig v rosságot az okozta, Helu ban lebeget káig a tüzh

Meg v tes okai. D miben állan lelmi, lehet Sok d mikről nekt

VEGYES HIREK.

— **Boldog újévet!** hangzik ajkról ajkra, „boldog újévet!” viszonz mindenki. Ez óhajlás száll a mi részünkről is megyénk és közönsége és lapunk t. olvasói felé, kinek szives részvéte és támogatása kétszerezte buzgalmunkat, fokozta törekvéseinket. Vajha e lapok mindég csak kedves események naplói lehetnének, melyek a folytonos anyagi és szellemi előhaladást jeleznék. — **Boldog újévet!** kívánjuk lapunk barátainak és számos munkatársainak, kiket a baráti jóindulat s a közügyek szeretete vont körünkre. Kérjük szives közreműködésüket továbbra is.

— **Fejedelmi jótékonyág.** — A királyi pár előtt elhagyta volna fővárosunkat, fejedelmi bőkezűséggel emlékezett meg Budapest szegényeiről is. Ezeknek és az ő felségökhöz folyamodóknak ő t e z e r f r t o t u l t a v á n y o z t a k m a g a n p é n z t á r u k b ó l . A gödöllői szegények és szűkölködők részére pedig kétszáz f r t o t .

— **Imreh Róza k. a. és Bevrnáz János tanár** menyegzője karácsony harmadnapján, nagyszámu vendégek részvéte mellett tartotta meg az örömanya özv. Imreh Ferencné házában. Az esketést főtiszt. Bessenyei Puhola József m. vásárhelyi tanár végezte, ki egyszersmind igen szép beszédet intézett az ifjú párhoz. Az esküvő után fényes lakoma következett, mely alkalommal nagytiszt. Garda József theol. tanár, ki a kedves menyasszony segédgyámja volt, kiváló szép beszédben köszöntötte fel az ifjú párt, majd Török Bertalan a menyasszony, Garda József a vőlegény édes anyját, az eskető lelkész ur pedig a szép nyoszoló-lányokat, Dékány Margitot, Varró Rózát, Vajna Johankát, Ineze Boresta kisasszonyokat. A lakoma után táncz következett, míg az „örög urak” folytonos toasztozása mellett vidáman poharaztak. Az ifjú pár 28-án utazott el Kolozsvárra. Legyen életük zavartalanul boldog!

— **Kérem az emberbarátokhoz.** Iskoláink telve vannak szegény tanulókkal, kiknek az élelem is szűkös jut ki, ruházatot azonban csak akkor nyernek, ha megszánják őket a résztvevő szívu emberbarátok. Egy rövid látogatás bármelyik tanintézetben elég arra, hogy fájdalom fogjon el a nyomorúságos látványra, melyet némely szegény gyermek nyújt. E látvány kétségtelen legelszomorítóbb most, a zord téli időben. — A vörös-kereszt-egylet a mult évben is igen számos szegény tanuló leányt és ifjat ruházott fel az áldozatkész jötevők adományai folytán. De a folyó évben ismét számosan fordultak már segélyért, mint hogy teljesíthessünk, esedezve kérjük a szegények nevében mindazokat, kik nélkülözhető ruhadarabokkal rendelkeznek, hogy adományait mikhamarabb özv. dr. Donogány Jakabné ő nagyságához küldeni szíveskedjenek. Pénzbeli segélyt is örömmel fogadunk. — Nagy-Ényed, 1883. decz. 27. A nagyenyedi vörös-kereszt egylet elnöksége.

— **Neerolog.** M. gyerómonostori ifj. báró Kemény Domokosné, szül. báró Kemény Ilóna f. hó 29-én reggeli 8 órakor, életének 50 évében hosszas szenvedés után meghalt. Férje és gyermekei: Kata, Ida és Pál. — továbbá édes anyja b. Kemény Dénesné, testvérei: báró Kemény Gabor m. kir. közmunka és közlek. miniszter, b. Kemény Gejza orsz. képviselő, Kendeffy Sámuelné b. Kemény Emma és nagyszámu rokonság fájlatják elhunytát. Temetése f. hó 31-én délelőtt 10 órakor lesz. Béke lengjen porai felett!

— **Neerolog.** Honc h a r d József nyug. bányanagy és 1848-ik szabadságharcban nemzetőri őrnagy, decz. 24-én 82 éves korában meghalt. Az elhunyt éveken keresztül megyénk bizottsági tagja s közéletünk ismert, kedves alakja volt. Ő volt a nagyenyedi toronyalap egyik gyűjtője, ő indította meg Kovács Sándor m. mérnökkel legelőször a mozgalmat a kápolnai sétatér létesítése iránt. Tudományosan képzett férfi volt, s mint ilyen a magyar orvosok és természettudósok fiúei vándorgyűléseinek egyik elnökevé választották. — Utolsó éveit szerett leányánál Lászlófalvi E. Ödönénél töltötte Budapesten. — Béke hamvaira.

— **A ref. országos domnestica** ügyében az illetők fölszólamiásait megtehetik 1884. január 1-től azon hó 20 áig a várbeli ref. papi szálláson, hol az aláírási ively bármikor megtekinthetők. — A ref. egyháztanács.

— **A borbándi jegyzői állomásra** folyó hó 28-án Baranyai István m. igeni jegyző lett megválasztva.

— **Pályázat** nyitottatott 7 szolgabírói szolga állomásra. Fizetés 200 f r t és 40 f r t ruhapénz. Altiszti minősítvény szükséges. A pályázatok kellően felszerelve január hó 15-éig a megye alispánjához adandók be.

— **A diphteritis és grog.** A berlini egyetemi klinikán legújában a diphteritis-betegeknek csoport rendelkeznek az orvosok, gyors izzadás előidézése céljából. — Bármint mosolyogjon is a laikus ember e gyógyításmód fölött, annyi bizonyos, hogy rümos melegvíz kitönő izzasztószert és már sok diphteritis beteget sikerült vele jótékony transpirációban hozni.

— **„Rögtön követlek.”** Pázmány Dénes a Szombathelyt megjelenő „Dunántul”-ban uti rajzokat közöl s több érdekes dolgot jegyez fel, melyet utazása közben tapasztalt. Érdemes a felemlítésre az a sirirat, melyet Svajce egy kis falujának temetőjében jegyzett föl. A boldog házasságnak, a hitese társak kölcsönös szeretetének furesán megindító kifejezése. A sirköre ez van riktó betűkkel kivésve: „Itt nyugszik az én felajthetetlen nőm: Melanie. Rögtön követlek! 1817.” Mindenki szörnyű öngyilkosságra gondol, de csak sornyos spácium és megvirgiztalódik, mert alatta rögtön ez áll: „Itt vagyok már kedves Melaniem! 1867.” — Ötvenéves fájdalom pusztíthatta el csak a megsomorodott szívet.

— **A nőkről.** A legszigorubb itéletet a híres lady Montgua mondta: Azért, hogy nő vagyok — mondá a híres angol lady — csak az vigasztal, hogy legalább sohasem kell megnősülnöm.

— **Amerikai reklam.** Ejjél elmúlt, egy fiatal házaspár mély álomba merült már. Egyszerre erősen megárántják a csegettűt odakünn. Mindketten rémülve ugri fel. A fiatal nő azt hitte, hogy a „mamának történt valami baja!” A férj kissé vonakodva ment kinyitni. Egy sürgönykibordó táviratot nyújtott át neki. A fiatal férj izgatottan s reszkető kézzel tépi le a borítékot. — A távirat tartalma a következő: „Ha azt akarja, hogy ezen-tul zavartalan éjei legyének, igyék este lefekvés előtt egy kis pohár dr. Dixon-féle gyomor erősítőt.”

— **A „Bécsi Magyar Ujság”** egyik számában következőket írta: „Az első asszony. Coloradó észak-amerikai állam nyugoti részeiben meg ritkaság a nő. Carbonate városába, mely amerikai módra pár hét alatt keletkezett, e napokban érkezett az első nő, a kit nagy ünnepélyességgel fogadtak. Ajándékoztak neki nagy földterületet és a bányabirtokosok társukká fogadták s pénzt is gyűjtöttek számára, hogy — selyemruhát vegyen.” Erre Freylach Adolf San-Franciskóból azt jegyezte meg, hogy bizony Coloradó államban a nő nem ritkaság, de a többi nyugoti részekben sem. Igenis vannak homokos, néptelen puszták, de ide még a madár sem szivesen téved. Én magam is ott jártam a fennemlített Carbonateville (tévésen Carbonate) helységben; de ez nem város, de még falu sem; hanem egy egyszerű sátor csoport, melyek úgy mint minálunk a vásárokon fából vannak összeverve. Itt Amerikában sem művelhetni esodákat; egy egész város nem épülhet egy pár hét alatt. Ezen telepeket azonban a bányamunkások — kik itt ezüstöt keresnek — építik maguknak. E telepek lakói nem képviselnek nagy számot, így a fennemlített is csak 167 lakóval bír. Itt persze nem találni nőket, hacsak egyik szomszéd városból oda nem téved valamelyik. A földek nemcsak Carbonateville körül, de majdnem egész Colóradóbay hevernek parlagon, de még ingyen sem igen kell senkinek. Ama gyorsan épült „városok” tehát nem egyebek, mint ilyen telepek, melyeket 1—2 tuczt munkás magának fölláítani szokott. Vannak természetesen népesebb helyek is, hol a lakosság már ezerekre megy. Jó volna, ha a lapok sok esetben rosszul nem informáltak, nehogy a kivándorolt egészen más viszonyokra találjon, mint a milyenre számított. Hátha — ezt tudva — inkább otthon maradt volna.

— **Kuriósum.** Baja város árvaszékének, „a tisztelt község-elöljáróságnak Bajmokon” szóló megkeresése a következő válaszzsal érkezett vissza: „Czimzett itthelyt feltalálható nem volt. Bajnok, 883. nov. 7. Mrákovity Simon esküdt.

— **Makó és London.** Eddig Makót Jeruzsálemmel együtt említették. Már ezután „abzug” Jeruzsálemnek. Hanem az az érdekes, mihozta egy társaságbba Makót Londonnal? Kicsoda más, mint Haresa András uram, a ki mesterségére nézve becsületen eszmadia mester. Az igazat megvallva, csak kölyök eszmadák vagy más néven: cipők kerülnek ugyan ki kezei közül, hanem a mi kikerül, az aztán munka, a mit nem kell holmi vidéki vásárokrá huzalogatni, mert nagy kelendősege van a tengeren túl is. A ki nem hiszi olvassa el a „Pesti Hirlap” f. évi nov. 13-iki számából, a hol a következő hír foglaltatik: „F. Paul et Comp” londoni cég Haresa András makói ismert, jó cipész készítményeiből nagyobb megrendelést tett és állandó vásárlólú igérkezik.” — Nos, mit szólnak ehhez azon nagyon világi urak, kik a magyar ipart semmibe sem veszik s mindent külföldről hozatnak.

— **Furfangos család.** „Szűz dohányt” árult az enyedi piac szegleten egy élelmes „hazaphi.” Csak 3 f r t

észen gyűlésen a s habár kijelen- mint v e n d ő g e k sokára, mint egy- keblünkre szorit- nemzeti érdek, egye jól felfogott biztositókat nyujt s rendkívüli nép- zón meglepetést, a hogy azon sok n ő v e z e t é s e a l a t t , idejét. — Vajha

S-r.

(Vége következik.)

Az ég pirossága.

November havában az esti nap lementé után, rendszeren 6 óra tájban feltűnő jelenség támadt az egen nyugatról dél felé vonulva alá a határtól mintegy 45 fok magasan elterülve. Ilyen hajnal sem estit, sem reggelit nem láttunk soha. As égnek ilyenmü biborszínéről nem volt tudomásunk. Némelyek észak fény tüneménynek magyarázták, de a kik már látták e jelenséget, eltekintve a feltűnés helyétől, hiába keresték azokat a szép sugarakat s azt a sajátságos rezgést, mely oly széppé teszi az északi fényt még mi nálunk is. — Hoitsy Pál érdekes leírást ad az ég pirosságának még most is található tüneményéről az „Egyetértésben”, megjegyezve, hogy ez nemcsak Európában, hanem az egész világon látható volt. Csak hogy nem egyszerre. Ugy szólnán valóságos földköriüli utazást tett meg aránylag rövid idő alatt. Ausztráliában és a közötte levő szigettengeren már szeptemberben látható volt. Ugyanezen idő alatt azonban egy másik, talán még nevezetesebb tünemény is magára vonta a távol kelet népeinek esodálkozását: a nap zöld színű volt. mintha zöld fátylon keresztül nézett volna a földre alá.

A tünemény valóságos panikot idézett Kelet-Indiában. — A nép fantazijája az égi haragjelének tartotta, s elközeledni kezdte a végső napot. Nappal a fény örök forrása zöld színben mutatkozott, este, napnyugta után, az égboltozat vérpisros színben ragyogott. A Trinidad szigeteken már szeptember 2-án egészen zöld színűnek látszott a nap, sőt Edmond Clark, a yorki csillagadában, deczember 1-én a holdat is zöldszíntűnek látta. Helmholtz, a híres buvár november 28—30-án az égi pirosság mellett zöldeknek találta a felhőket, melyek nálunk eleinte oly sötéteknak tetszenek.

De mi lehet e feltűnő tünemény okozója? A tudósok megvizsgálták spectroscoppal s a színelemzés útján annyit ki tudtak mutatni, hogy a tünemény földi származású. De, ámbár megismerhető, hogy miféle anyag jelenléte okozza e pirkadást, de azt hogy miként keletkezett, hogyan jött létre e tünemény, még elfogadhatólag nem lehetett bebizonyítani. Légi villanyosság nem lehet, mivel ilyest az elektromos műszerek nem mutatnak. A levegőben levő tulságos vízgöz nem okozza, az est-pir színelemzése nem mutatja ki a lithium és natrium jelenlétét, — s különben is miért nem láttunk ily estpirt soha, miért nincs annak még krónikáinkban sem följegyezve emlékezte? miért nem látott előbb zöld napot soha emberi szem? — Norman Lockyer angol csillagász a Krakatoa tüzhányó működésében véli az okozatot föltalálni. De hiszen földregzés, tüzhányás, olyan a minő ez volt, máskor is tapasztalható, miért hogy ez égi vörösség csak most jelentkezik. A nap miért nem látszik zöldnek, midőn az Aetna, Vezuv, vagy más tüzhányó ontja hamuját, laváját? Hiszen a föld hatalmasabb tüzhányásoknak volt tanuja, mint a Krakatoaé. Midőn 1772-ben a Popauda-ang kitört, a vész 500 mértföld távolságból volt érezhető. 1877-ben a perui tüzokadás oly hatalmas volt, hogy Új-Zeelandig volt érezhető. És még sem látott senki ily pirosságot az egen. Aztán az az anyag, mely a pirkadást okozta, Helmholtz számításai szerint 45 mértföld magasan lebegett a föld színe fölött. Ott nem maradhatna sokáig a tüzhányók füstje, gőze.

Meg vannak bizonyára e tüneménynek is természetes okai. De a jelen esetben nem is sejtjük, hogy azok miben állanak. A kutató emberi ész bizonyára meg fogja lelni, lehet hogy igen hamar. lehet hogy századok mulva.

Sok dolog van még ég és föld között, oh bölcsek, mikről nektek nincs fogalmatok!

50 kr volt egy kilogramm ára, melyet szépen bepakkolva nagy titokban adogatott. A kíváncsiaknak még azt is megengedte, hogy a csomag egyik sarkából, hol ő bontotta fel, egy kevés dohányt kivégyenek és reá gyujsanak. „Csak óvatosan, vigyázza óraim, nehogy a fűnáz urak észrevegyék” — esengett a derék hábreus. A szüzdobány imádók köpenyeg és bunda alatt haza vitték a drága jószágot, józűen neki készültek az olympusi élvezetnek. — de oh gonoszság! a pakk azon kis csipet dohányon kívül csak szénát és hamut tartalmazott. — Nehány vállalkozó szellem neki is indult, hogy a titkos-trafikánst meginterviewolja, de hiába, az már kitudja hol árulja a — szüzdobányt!

— **Jól megfelelt.** Az orvosi látogatás után a beteg három forintot tesz a doktor ur asztalára. „Ez bizonyosan szolgálom van szánya?” mondja gögösen Aeskulap tanítványa. „Nem. — viszonzá a patiens — hanem mind a kettőjüknek!”

— **Az udvari bolond.** A régi időkben a fejedelmeknek az ugynevezett udvari bolondjaik voltak, a kik a tréfa mezében sok keserű igazságot mondogattak ő felségeiknek. — Egy nap a király azon mérgeződött, hogy

népei, daczára a rájuk fordított gondnak, mégsem akarnak javulni. „Uram király — mondá neki az udvari bolond, — te ugy teszesz, mint az a szolgáló, a kit ma láttam a lépesőket felmosni!” „Hogy érted ezt?” kérde a király meglepetve. „Hát csak ugy, hogy azon boszankodott, miért piszkolódna el rögtön a lépesők, miheiyt felmossa azokat; azt pedig nem vette észre, hogy a helyett, hogy felül kezdte volna alulról kezdte a sikálást.” A király elérlette e czélzást, később be is látta, hogy a javulást mindenkifelett az udvaron és magán kell kezdeni.

— **Nagy kitartás!** Egy német lap hirdetési rovatában olvassuk: „En S. J. czipészmeister, nőtelen és virágzó üzlet tulajdonosa, e mellett ép. egészséges, vonzó külsejű férfi vagyok. Már nyolcz éve ülök egy helyen s várom azt a vagyonos leányt, ki hajlandó hozzám nőül jönni!”

— **Uj zeneművek.** Táborosky és Parsch zeneműkereskedésében Budapesten megjelent: „Tiszavideki hangok.” 1. „A mi háznak felett csak egy csillag van.” 2. „Csiesóné galambom . . .” 3. „Kalapom, kalapom esur-góra” 4. „Nefejts az én nevem.” 5. „Csomodi c. sz . . .” 6. „Erre gyere galambom . . .” Énekhangra zongorakísérettel szerkeszti Huber Sándor. Ára 1 frt.

— „Kicsodák Magyarországon a legismerete-sebb hölgyek?” kérdezte valaki egy asványviz kedvelő egyéntől. — „Szerintem legismertebb — válaszolt a kér-dezett — Luhi Margit és Mohai Agnes.”

FELELŐS SZERKESZTŐSEG:

Dr. MAGYARI KÁROLY.

TÖRÖK BERTALAN.

SZILÁGYI FARKAS.

KIADÓ-TULAJDONOS: WOKAL JÁNOS.

Eladó!

Nagy-Enyeden az ugynevezett alszegbe 74 házi szám alatt fekvő kőházas telek és közvetlen előtte fekvő 4 hold területű első osztályú szántó-föld örök áron eladó. — Ertekezhetni UNGÁR SÁMUELLEL.

BUDAPESTI HIRLAP

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnep utáni napokon is.

Szerkesztők és kiadótulajdonosok:

Csukássi József és Rákosi Jenő.

Előfizetési ára:

Egész évre 14 frt. Félévre 7 frt. Negyed-
évre 3 frt 50 kr. Egy óra 1 frt 20 kr.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
IV. ker. kalap-utca 16. sz.

A „Budapesti Hirlap” nem pártlap.

Pártja — olvasóinak kiterjedt köre. Szolgáltatokat nem kíván se kormányának, se jobb, se balpártnak tenni, csupán a közönségnek és a mi ugyanaz, az országnak.

Miből állanak ezek a szolgálatok?

Első sorban abból, hogy mindenről a mi az országon belül, vagy kívül akár politikai, akár társadalmi, akár művészi, akár tudományos téren felmerül: *híven, pontosan, gyorsan, röviden, de mégis kimerítően és részrehajlás nélkül értesítse közönségét.*

E tekintetben egy hazai lap sem mulja felül a „BUDAPESTI HIRLAP”-ot. Vannak a nagyobb és drágább lapok, melyek terjedelmesebben tudósítanak, de nincs, mely pontosabban és pártatlanabban adná értesítését.

A „BUDAPESTI HIRLAP” olvasó közönségén és írón kívül nincsen senkinek e kerek földön lekötelve, se osztálynak, se pártnak, se kormányának, se nyilvános vagy magán társaságoknak: a „BUDAPESTI HIRLAP” a legfüggetlenebb lap Magyarország fővárosában, a hol az egyik lap a pénzügynek, a másik egy-egy hatalmas vasutnak s más ily vállalatoknak, a harmadik a kormánynak, a negyedik a zsidóknak, az ötödik egy-egy tele-kezetnek, a hatodik a szabad kömiveseknek, a hetedik, nyolczadik egy-egy pártnak a jármát viseli.

A „BUDAPESTI HIRLAP”-nak csak egy hatalmaság parancsol, az diktálja vezérezkkeit, az szabja meg magatartását, s e hatalmaság: a nagy közönség és az ország azonos érdeke.

Ennek tesz szolgálatot, a ki a „BUDAPESTI HIRLAP”-ot pártolja.

Nekünk nincs kitől féljünk, nincs kitől reméljünk, kivéve olvasó közönségünket, a mely itél szavaink és cselekedeteink felett.

A „Budapesti Hirlap” rendes tartalma a következő:

I. Politikai és társadalmi vezérecikkek.	VI. Napi események rovata.
II. Tudományos, ismeretterjesztő és mulattató tárcák, min-dennap rendszeren kettő.	VII. Közgazdaság.
III. Az apró politikai hírek, a fővárosi ügyek, az egyesüle-tek, a művészetek rovata.	Ezenkívül a mellékleten rendszeren egy-egy vezérecikk a társa-dalom valamely osztályának érdekeiről, országgyűlési tudósítások, tárcá, törvényszék, vidéki hirrovat, önálló ismeretterjesztő, szóra-koztató cikkek, tudósítások a divatról, hasznos tudnivalókról és állandóan egy egy regény.
IV. A fontosabb események bővebb leírása külön cikkekben.	
V. Távíráti tudósítások.	

Január elsején megkezdjük gróf Teleki Sándortól:

A vén dáde című rendkívül érdekes cigány regényt.

A „Budapesti Hirlap” rendes irói:

Csukássi József szerkesztő, b. Kaas Ivor, gr. Teleki Sándor ezredes, Rákosi Jenő, Balogh Pál, Benedek Elek, Berényi László, Kacziány Géza, Rákosi Viktor, Szokolay Kornél, dr. Volf Vilmos.

Rendkívüli alkalmakkor lapunk rendes terjedelme, a mely 12 oldalnyi, hol egy fél, hol egy egész ivvel kibővül. Nagyobb ünnepekre ünnepi számokat adunk ki a feldolgozott hirlapi napi anyag mellett becses és érdekes tartalommal.

Kiváló események színhelyére külön tudósítokat küldünk, a kik ügyességük és megbízhatóságuk által egyaránt lekötölezzik a közönséget és a szerkesztőséget

Bécsben, Berlinben, Párisban, Londonban rendes tudósítóink vannak, a kik közvetlen benyomásaik alapján adnak hírt arról, a mi e világvárosok lakóit foglalkoztatja.

A „BUDAPESTI HIRLAP” a legolcsóbb politikai, szépirodalmi, társadalmi és gazdasági napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Félévre 7 frt — Évnegyedre 3 frt 50 kr. — Egy óra 1 frt 30 krajczár.

Az előfizetés leggyorsabban postautalvánnyal teljesíthető e címen:

„Budapesti Hirlap” Budapest, kalap-utca 16-dik szám alatt.

Tisztelettel ajánljuk a „Budapesti Hirlap”-ot, első és rendíthetetlen hirdetőjét a magyar nemzeti államérdekeinek, a t. magyar kö-zönség lekötölező figyelmébe.

Csukássi József, Rákosi Jenő,
a „Budapesti Hirlap” kiadó tulajdonosai.

Mutatványszámokkal szívesen szolgál a kiadóhivatal.

Nyomatott Wokal János gyorsajtóján Nagy-Enyeden.